

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Humanistisen alan korkeakoulutuksen arviointi 2019

Päätösseminaari
23.1.2020

#koulutusala_arvioinnit

Humanistisen alan korkeakoulutuksen arviointiryhmä

- Professori **Riitta Pyykkö**, Turun yliopisto (puheenjohtaja)
- Apulaisprofessori **Mikko Tolonen**, Helsingin yliopisto (varapuheenjohtaja)
- Pääsihteeri **Kimmo Levä**, Museoliitto
- Johtaja **Seija Mahlamäki-Kultanen**, Hämeen ammattikorkeakoulu
- Professori **Marko Pantermöller**, Greifswaldin yliopisto
- Professori **Torsten Pettersson**, Uppsalan yliopisto
- Opiskelija **Sini Saarinen**, Turun yliopisto

Arviointiasiantuntija **Mira Huusko**, Karvi

ARVIOINNISSA KÄYTETYT AINEISTOT

Humanistisen alan arviointiaineistot

- 8 yliopistoa, 4 ammattikorkeakoulua
- Valmiit palauteaineistot:
 - AVOP (AMK) 1 057 vastaajaa
 - AVOP (YAMK) 77 vastaajaa
 - Kandipalaute 2 911 vastaajaa
 - Maistereiden uraseuranta 800 vastaajaa
- Pro gradu -tutkielma (Leppänen 2019): 7 131 henkilöä (10 vuotta sitten opintonsa aloittaneet vuosilta 2000–2016): 6 129 yliopistoista ja 1 002 ammattikorkeakouluista
- 127 tutkinto-ohjelmaa (114 yliopistoista, 13 ammattikorkeakouluista)
- 22 haastateltua humanistisen alan omassa fokusryhmähaastattelussa ja 48 alojen yhteisissä fokusryhmähaastattelussa
- 40 osallistujaa humanistisen alan kehittämisseminaarissa
- 11 case-tapausta

JOHTOPÄÄTÖKSET

Duaalimalli on selkeä humanistisella alalla

- Pääosa humanistisen alan koulutuksesta tarjotaan **yliopistoissa**. **Ammattikorkeakouluissa** tarjotaan humanistisella alalla yhteisöpedagogi- ja tulkkikoulutuksia.
- Korkeakoulusektorien välisen **työnjaon** koetaan toimivan nykyisellään hyvin, sillä koulutukset ovat jo valmiiksi eriytyneitä.
- Humanistisen alan sisäinen **profiloituminen** ei ole juurikaan edennyt koulutuksen osalta.
- **Yhteistyö** humanistisen alan sisällä, korkeakoulujen välillä ja suhteessa muihin aloihin ei ole systemaattista.
 - Yliopistosektorilla humanistisen alan dekaanikokoukset ovat ainoa säännöllisesti kokoontuva valtakunnallinen verkosto.
 - Ammattikorkeakouluissa yhteistyömuodoista keskeisimpänä pidetään Arenen alan kehittämistyöryhmää.

Substanssiosaaminen on vahvaa humanistisella alalla

- Koulutus antaa monipuolista ja laaja-alaista **osaamista**, joka mahdollistaa joustavuuden jatkuvasti muuttuvissa työelämän tilanteissa. Yksi tutkinto, tuhat ammattia -ajattelu toimii hyvin.
- Keskeistä osaamista on syvällinen ihmisen ja ihmisyyden ymmärtäminen, sisäsyntyinen kriittisyys ja uudistuvuus, yleissivistys sekä asioiden suhteuttaminen ja perspektiivien luominen.
- **Osaamistavoitteiden** substanssiosaamisten kuvaamisessa oli vaihtelua eri korkeakoulujen ja tutkinto-ohjelmien välillä.
- Humanistisen alan osaaminen ja saavutetut valmiudet pitää saada **paremmin näkyviksi ja sanallistetuiksi** niin opiskelijoille kuin työelämällekin. Tähän tulee panostaa opintojen alusta lähtien osana henkilökohtaista opinto- ja uraohjausta.

Työelämärelevanssia pitää kehittää systemaattisesti opintojen eri vaiheissa

- Humanistiselta koulutusosalta 78 % yliopistoista ja 79 % ammattikorkeakouluista valmistuneista oli työllistynyt Tilastokeskuksen aineistojen mukaan. Valmistuneet arvioivat koulutuksen vastaavan hyvin työelämän tarpeita.
- Humanistiselta koulutusosalta työllistytään myös **yrittäjäksi**. Itsearvioinneissa yrittäjyys ei noussut sen enempää vahvuuksien kuin kehityskohteidenkaan joukkoon.
- **Uraohjauksen** monipuolinen vahvistaminen, **harjoittelumahdollisuuksien** parantaminen sekä tiiviimpi yhteistyö **alumni**en kanssa olisi tärkeää opintojen eri vaiheissa.
- Koulutuksen kehittäminen korkeakouluissa perustuu ensisijaisesti alan tutkimuksen ja koulutuksen kehityksen seurantaan sekä opiskelija- ja uraseurantapalautteisiin. Muuta **ennakoitietoa** käytetään ja hyödynnetään vain vähän.

Digitaaliseen osaamiseen ja kansainvälistymiseen pitää panostaa

- **Digitalisuudella** viitataan kahteen eri asiaan:
 - 1) käytännön digitaalisten laitteiden sekä ohjelmien käyttöön
 - 2) syvällisempään digitaalisen kulttuurin ymmärtämiseen ja tutkimuksen uudistamiseen uusien menetelmien avulla.
- Sekä korkeakoulujen henkilökunta että opiskelijat tarvitsevat digitaalisten taitojen vahvistamista. Tällä hetkellä valmistuneiden digitalisaatioon liittyvä osaaminen syntyy suureksi osaksi muualla kuin osana tutkintoa.
- Koulutuksen **kansainvälisyys** toteutui pinnallisena ja se painottui englannin kielen käyttöön. Kansainvälistyminen pohjautui pitkälti opiskelijoiden oma-aloitteisuuteen ja omiin valintoihin. Alan opiskelijat lähtevät muihin koulutusaloihin verrattuna vain vähän kansainvälisiin vaihtoihin.
- Arvioinnissa tunnistettiin selvä tarve henkilökunnan vahvistaa korkeakoulupedagogiikan osaamisen rinnalla uraohjaus- ja kansainvälisyysosaamista sekä digitaalista osaamista.

Jatkuva oppiminen perustutkintokoulutuksen ja työelämän nivelenä

-
- **Jatkuva oppiminen** mielletään lähinnä avoimen korkeakouluopetuksen ja täydennyskoulutuksen laajennukseksi.
 - Jatkuvan oppimisen toivottiin niveltävän läheisesti **perustutkintokoulutukseen ja työelämään**.
 - Jatkuvan oppimisen kenttä on laaja ja koulutuksen tarjoajia on runsaasti, joten työelämässä oleva ei välttämättä aina löydä itselleen parasta koulutusta. Tarjonta pitäisi koota **yhteen portaaliin**.
 - Korkeakoulujen näkökulma on ollut pikemmin niiden omassa tarjonnassa kuin työelämässä olevien kysynnässä.
 - Humanistisella alalla on runsaasti mahdollisuuksia tarjota nykypäivän työelämän tarvitsemaa osaamista, kuten kieliä, eri kulttuureiden tuntemusta, monikulttuurisuusosaamista sekä yhteiskunnan muutosten ja historian ymmärtämistä.
 - Työelämän kokemat jatkuvan oppimisen tarpeet ovat osittain jo tiedossa esimerkiksi **kandi- ja alumnipalautteiden** ansiosta.

OKM:n ohjaus vaikuttaa vahvasti, mutta sen kaikkia muotoja ei tunneta

- OKM:n ohjauskeinoista tunnetaan parhaiten **rahoitusmalli** ja **koulutusvastuusäntely**.
- **Informaatio-ohjaus** on käsitteenä tuttu lähinnä korkeakoulujen johdolle. Henkilökunnan on vaikea erottaa kansallista ohjausta korkeakoulutasoisesta.
- Rahoitusmalli-indikaattorit ovat määrällisiä. Vaikka laadullisten indikaattorien kehittämisen vaikeudet tunnistetaan, niiden lisäämistä pidettiin tärkeänä.
- Korkeakoulujen ohjaus, strategiat ja profiloituminen ovat moniulotteinen kokonaisuus, jossa vaikeiden poisvalintapäätösten tekoa kartetaan ja päätöksiä odotetaan ylhäältä.
- Kansallisesti tärkeiksi koetut tavoitteet, kuten digitalisaatio, olivat esillä korkeakoulujen strategioissa, mutta ne konkretisoituvat usein viiveellä korkeakoulujen toiminnassa.
- Tutkimuksessa tapahtuva profiloituminen näkyy viiveellä koulutuksessa henkilökunnan rekrytointien ja tutkimukseen perustuvan opetuksen kautta.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos!

